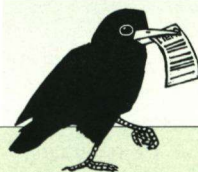

Korte Mededelingen

Herstel riet- en moeraslanden rond Kockengen.

Ten noorden en ten zuiden van de oude kern van Kockengen liggen rietlanden en moerasbosjes ingeklemd tussen de twee kanaaltjes het Heicop en de Bijleveld. Direct ten oosten van de noordelijke rietlanden is zo'n vijftienvintig jaar geleden het polderreservaat ontstaan door afgraving van een dunne laag voedselrijk weiland en (her)inrichting daarvan als rietland, schraal grasland en moerasbos. Het plan voor de inrichting van het polderreservaat was een initiatief van de Natuurgroep Kockengen en de Stichting De Roerdomp. Beide zijn lokale vrijwilligersorganisaties.

De vrijwilligers van deze organisaties zijn ook actief bezig in de rietlanden. Deze rietlanden zijn deels verruigd en plaatselijk is er te veel moerasbos ontstaan. Andere delen van het rietland werden jaarlijks gemaaid door een rietdekkersbedrijf. Zo'n vijftien jaar geleden waren de rietlanden biotoop en broedgebied van enkele paartjes Roerdomp en zelfs van een Woudaapje. Een uitgebreide inventarisatie van het vogelleven in 1976 leverde onder andere de volgende gegevens op in aantallen paren: Roerdomp 4, Woudaapje 1, Snor 4, Kleine Karekiet 42, Grote Karekiet 3, Bosrietzanger 12. Toen waren er geen Zwarte Sterns!

Door de verruiging van de rietlanden en de

jaarlijkse maaibeurt van de rietpercelen zijn vele kritische en specifieke 'liefhebbers' van oud Riet zoals de Roerdomp, Woudaapje en Grote Karekiet al jaren verdwenen als broedvogel. Daarnaast zijn vele tussenslootjes waar de Roerdomp graag zijn voedsel zocht, dichtgegroeid.

Het beheer van een aantal percelen wordt sinds enkele jaren geleden uitgevoerd door de natuurgroep en de stichting. Vorig jaar is een groot perceel, waar vroeger met name de Roerdomp broedde, ontdaan van houtopslag. Het verruigde Riet is verwijderd en de tussenslootjes zijn weer opengegraven. De aanzienlijke kosten zijn gedeeltelijk betaald uit een subsidie van de provincie Utrecht en Fortis Foundation. Daarnaast heeft het plaatselijke zangkoor Ezidako een

Een uitgebreide inventarisatie van het vogelleven in 1976 leverde onder andere 42 paren van de Kleine Karekiet op. Foto: Hans Houtman.

benefietconcert gegeven. De opbrengst daarvan werd voor dit project aan de stichting en de natuurgroep overhandigd.

Dit deel van de rietlanden wordt nu beheerd in een soort maaicyclus, die voorziet in het laten staan van grotere stukken oud Riet. Daarbij wordt jaarlijks een deel gemaaid om verruiging tegen te gaan. Voor het eerst in de afgelopen winter zijn ook de rietlanden, waar eerst elk jaar gemaaid werd, in beheer genomen. Ook deze zullen voortaan in de maaicyclus worden opgenomen. Dit voorjaar werd voor het eerst sinds jaren de Snor weer gehoord in oud Riet en er is stille hoop de Roerdomp als broedvogel volgend jaar weer te kunnen begroeten.

In het aangrenzende polderreservaat werden enkele jaren geleden voor het eerst tien vlotjes uitgelegd om het de Zwarte Stern mogelijk te maken daarop te broeden. Na enkele jaren met een redelijk broedsucces zijn er in 2003 twintig vlotjes uitgelegd, waarvan er negentien stuks half mei bezet waren. Het voeren van de jongen is goed te zien vanaf een pad waar vrij gewandeld kan worden. De vogels laten zich niet verstoren.

De natuurbeschermers zijn goed bezig daar in

Kockengen en het project is een goed voorbeeld van kleinschalig beheer door vrijwilligers in samenwerking met eigenaren, gemeente en bevolking. Iedereen die betrokken is, kan meekijken en genieten. Met Staatsbosbeheer, dat ook enkele rietpercelen bezit, onderhouden wij goede contacten. Waar nodig, geven zij ons advies. Staatsbosbeheer bezit in de omtrek nog meer kleinere gebiedjes met een goede natuurwaarde. Dit soort gebiedjes biedt een goede kans voor handhaving en uitbreiding van diversiteit en bijzonderheid op het gebied van flora en fauna.

De kade langs het Heicop geeft uitzicht over de rietlanden en het polderreservaat. Deze kade en een pad door het polderreservaat zijn vrij toegankelijk. Een informatiebord aan het begin van het pad, geplaatst door het polderreservaat, geeft nadere uitleg over het wat, waar en hoe van het gebied.

■ Bram Paardenkooper, Stichting De Roerdomp, Wagendijk 39, 3628 ES Kockengen, (0346) 24 18 72.

Dwergganzen eindelijk volledig beschermd

Dankzij een uitspraak van de Raad van State krijgen de zeer bedreigde Dwergganzen in ons land eindelijk de bescherming die ze verdienen. In Europa broedt de Dwerggans in sterk afnemende aantallen met nog maar enkele tientallen paren in Noord-Scandinavië. In de overwinteringsgebieden bij de Zwarte Zee worden ze ernstig bedreigd door de jacht. Van oudsher komen 's winters enkele exemplaren naar het verhoudingsgewijs veilige Nederland. In de jaren tachtig van de vorige eeuw is in Zweden begonnen met een experiment, waarbij door Brandganzen uitgebroede Dwergganzen moesten leren met hun pleegouders naar ons land te vliegen. De laatste jaren blijkt dit project in toenemende mate succesvol. Op minstens drie plaatsen verblijven nu in herfst en winter tot enkele tientallen Dwergganzen. De EU-landen zijn op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verplicht voor de soort belangrijke gebieden aan te wijzen als Speciale Beschermingszone (SBZ). Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit weigerde dit tot nog toe te doen, omdat zij op advies van de gezanddeskundige van onderzoeksinstituut

Alterra, de in Nederland verblijvende Dwergganzen niet het beschermen waard vindt, omdat mogelijk een enkele voorouder van de huidige generaties genetisch niet zuiver was. Misschien heeft er vermenging met de Kolgans plaatsgevonden. Iets wat overigens bij in het wild levende ganzen ook voorkomt. Bovendien is het ministerie van mening dat de trekweg van de dieren kunstmatig is verlegd. De Raad van State is met De Faunabescherming van mening dat deze argumenten juridisch geen enkele rol mogen spelen. In de Vogel- en in de Habitatrichtlijn wordt er niet over gerept. De in ons land voorkomende Dwergganzen zijn in alle opzichten te beschouwen als vrije, in het wild levende vogels. Het ministerie wordt door deze uitspraak gedwongen in ieder geval drie belangrijke gebieden als SBZ aan te wijzen. Het gebied De Putten/De Abtskolk bij Petten in Noord-Holland, waarop deze zaak betrekking had, het Oude Land van Strijen in Zuid-Holland en de omgeving van Tibma in Friesland. Dat is van het grootste belang voor de rust in die gebieden. Zo mag er in een SBZ niet gejaagd worden, in ieder geval niet als de kans bestaat dat de soort waarvoor het gebied is aangewezen aanwezig is. Dat dit

geen overbodige luxe is, bleek toen enkele jaren geleden bij De Putten een geringde Dwerggans werd geschoten. Ook veel andere doortrekkende en overwinterende vogelsoorten zullen van de betere bescherming in deze drie gebieden profiteren.

Bron: Stichting De Faunabescherming
(voorheen Stichting Kritisch Faunabeheer)

Tentoonstelling Eendenkooien in het Biesbosch Museum

Tot en met 29 augustus 2004 is in het Biesbosch Museum de tentoonstelling 'Achter de schermen' over eendenkooien te zien. Deze expositie geeft een zo volledig mogelijk beeld van alle facetten die met eendenkooien samenhangen. Er wordt onder meer ingegaan op verschillende kooitypen, de werking van een kooi, de eenden en de cultuur-historische en natuurwetenschappelijke aspecten, zoals kooibos, planten- en dierenleven.

Een videopresentatie maakt deel uit van de tentoonstelling die wordt aangekleed met oude gereedschappen, broedkorven en opgezette eenden en er is ook een op kinderen gericht gedeelte. In het wandelgebied bij het museum is een echte vangpijp tussen de grienden aangelegd. Via een 2 km lange wandeling kunt u daar ook kennis maken met de griend-cultuur van de Biesbosch. Het kooibedrijf is een eeuwenoude Nederlandse vinding. De tentoonstelling 'Achter de schermen' gaat in op aspecten als: Hoe werkt een eendenkooi? Hoe zijn kooien ontstaan en waar bevonden en bevinden zij zich nog in Nederland? Welke verschillende regionale kooitypen zijn er? Wat is de ecologische betekenis van een eendenkooi? Ook wordt ingegaan op genealogische en topografische aspecten als familienamen (bijvoorbeeld Van

der Kooi) en toponiemen (bijvoorbeeld boerderij Kooilust). Speciale aandacht is er voor de rol van het Kooikershondje (met afbeeldingen van schilderijen van 'oude meesters'). Door middel van historische documenten en afbeeldingen, foto's, diorama's, gereedschappen voor beheer en onderhoud en dergelijke worden de bezoekers door een kooipijp de tentoonstelling binnengelokt.

Het Biesbosch Museum is dinsdag tot en met zaterdag geopend van 10 tot 17 uur en op zon- en feestdagen van 12 tot 17 uur. Tot en met 15 september is het museum op maandagen geopend van 13 tot 17 uur. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met het Biesbosch Museum, Hilweg 2, 4251 MT Werkendam, telefoon (0183) 50 40 09, e-mail: bbmuseum@euronet.nl of met de Eendenkooi Stichting, Ringoven 26, 3402 SB IJsselstein, telefoon (030) 688 18 45, e-mail: info@eendenkooi.net. Voor meer informatie over eendenkooien kunt ook kijken op: <http://www.eendenkooi.net>.